

prekrasna vila se stane matkou a zrodí hoška slicného tolik, že tehdy už hoden byl lásky. Narkissem nazvala ho.

Narkissos k patnácti letům zas jedno léto již přidal, mohl se tedy zdát i hochem i jinochem krásným. Nejedem jinoch už zatoužil po něm, a nejedna dívka. On však v něžné té kráse byl natolik chladný a pyšný, že jím jediný jinoch a jediná nehnula dívka.

Narkissa spatřila kdys, jak do sítě jeleny chytá, žvatlavá vila, jež neznala mlčet, když hovořil druhý, ani však rozhovor začínat sama, ta ohlasná Échó. Tělem tenkrát byla, ne zvukem jen, přece však ústy činila, žvatlalka, toliko to, co doposud činí: dovedla opakovat jen poslední slyšená slova.

Échó se ozvěnou stala: opakuje vždy hlas a navrací slyšená slova.

Když tedy spatřila Échó, jak toulá se venkovem Narcis, vzplanula k němu láskou a tajně ho sleduje všude. Kolikrát chtěla už přistoupit k němu a lichotně mluvit, kolikrát o lásku prosit! Však přirozenost jí brání, nedá jí rozhovor začít. I chystá se, jak je jí dáno, počkat si na jeho zvuky a vracet mu za ně svá slova.

Náhodou od věrných druhů se odloučil jinoch a takto zavolá: „Je někdo tady?“ a Échó hned odpoví: „Tady!“ Mladík žasne a zatímco dívá se na všechny strany, hlasitě křičí: „Pojď sem!“ a Échó zve zvoucím k sobě. Jinoch se ohlédne, nikdo však nejde, i zvolá: „Proč prcháš

přede mnou?“ Vyřčených slov on opět zachytí konec. Volá zas dále, jsa oklamán ozvěnou střídavých hlasů:

„Tady se pospolu slučme!“ a Échó mu odpoví: „Slučme!“

(Nikomu s větší chutí by takto neřekla: „Slučme!“)

Příznivě sama ta slova si vykládá, vyjde pak z lesa, spěchá pažemi stisknout tu šíji, po níž tak touží.

Narkissos prchá a v útěku volá: „Svá objetí nech si!

Raději zahynu dřív, než v lásce tobě se oddám.“

Échó oplácí jemu v svém souhlasu: „Tobě se oddám!“

Zhrzená skrývá se v lesích a ze studu líce si halí stromovým listím a v ústraní žije jen v jeskyních pustých.

Přece však hoří v ní láska a vzrůstá bolestí křivdy.

Ubohé tělo jí schne, neb starosti nedají spáti,

vyzábllost stahuje kůži a všecka životní míza do vzduchu mizí. Jen hlas jí zbývá a pouhé jen kosti.

Zbude jen hlas. I kosti prý přešly nakonec v kámen.

Nadále skrývá se v lesích a na horách nelze ji vidět,

zato však všichni ji slyší: dál zvukem je, který v ní žije.

Narkissos zklamal tak jednu a zklamal i přemnohé jiné pramenů víly a hor, a předtím zklamal i muže.

Tekl tam bez bahna pramen, jak stříbro čistou měl vodu.

Nikdy ho nenavštívil ni pastýř, ni na pastvě kozy,

ani dobytek jiný, ni pták ho nezkalil žádný,

ani též žádná zvěš ni větev se stromu spadlá.

Zelenou travou byl vrouben, jež bujela z okolní vláhy,

před sluncem chráněn byl lesem, stín chladivý klenul se nad ním.

K němu ulehl jinoch, jsa unaven lovem i horkem,

zlákán rozkošným místem i čistou pramennou vodou, —

zatímco žízeň svou tišil, zas nová ho pojala žízeň.

Zatímco pil, svůj obraz tam uviděl. Okouzlen krásou

miluje beztělý přelud, má za tělo to, co je vodu.

Žasne nad sebou sám a utkvělým zrakem tam hledí

podobem bělostné soše, v níž parský mramor se změnil.

Na zemi rozložen vidí dvě hvězdy, své oči, v tom zřídle,

vidí tam vlasy, jež Bakchos a Apollón nosit by mohli, mladistvou tvář a bělostnou šíji a půvabná ústa, jejichž sněhová bělost se snoubila s purpurem růží. Tomu všemu se diví, sám sobě jsa podivuhodný, po sobě bláhově touží, sám líbí se v líbivém zjevu, touží, jsa cílem touhy a vzněcuje plamen i plane.

Kolikrát polibky marné on vtiskl v šálivý pramen, kolikrát do vody vnořil své paže, kterými dychtil obejmout spatřenou šíji, však nemohl zachytit sebe! Neví, co to tam vidí, co vidí však, budí v něm vášeň, tentýž blud, jenž oči mu klame, jej zároveň nítí.

O jídlo nestará se, ba ani už o spánek nedbá, nemůže odtrhnout se; je rozložen ve stinné trávě, očima nenasytnýma dál pohlíží na klamnou krásu, vlastním pohledem hyne.

kdykoli k tobě vztáhnu své paže, ty vztáhneš je také, usměji-li se, ty směješ se také, a kdykoli pláču, vidím vždy plakat i tebe; když kývnu, ty pokyn můj vrátíš, ba i, pokud já tuším dle pohybu spanilých rtů tvých, vracíš mi jistě i slova, jež nedojdou nikdy k mým uším. Jsem to já sám! Teď chápu, můj obraz mě neklame dále: láskou k sobě já hořím, svým plamenem praším i prahnu! Co mám činit? Mám prosit či dát se prosit, a zač mám prosit? Je se mnou, co chci. Mám všechno, a proto jsem nutný! Kéž bych od svého těla se odloučit mohl! Jak zvláštní přání já mileneč chovám: co miluji, toho chci pozbyt! Bolest mi odnímá síly, čas života mého se krátí, jasně a jistě to cítím: já v rozkvětu mládí již zmírám. Smrt však není mi těžká, vždyť smrti zbavím se útrap; ale já milovanému rád dopřál bych života více. Nyní my oba dva teď zemřeme jediným dechem.“

Pravil, a k obrazu témuž jak šílený opět se vrátil, slzami hladinu zčeřil a ve vodě zkalené takto nejasným stal se ten obraz. Když uviděl, jak se mu ztrácí, vykřikl: „Kampak mi prcháš! Ach zůstaň, a milence svého neopouštěj, ty krutý! Ať alespoň dívám se na to, čeho se dotýkat nesmím, a ukojím nešťastnou vášeň!“ Celý zoufalý bolem kraj šatu si seshora strhl, rukama bělostnými jal tlouci se do nahých prsou. Pleť dřív růžovobílá již pozbyla původní barvy, ubývá života, sil i dřívější vídané krásy, konečně zmizí i tělo, jež milovala kdys Échó.

Když ho spatřila nymfa, ač vzpomínka hněvná jí hnula,

zalkala bolem a kolikrát zvolal hoch ubohý „Běda!“

tolikrát její „Běda!“ ho provází ozvěnou hlasnou.

Kdykoli rukama on si drásal šíji a prsa,

Échó stejným zvukem ty údery opětovala.

Stále jen v hladinu hleděl a pronesl poslední slova:

„Hochu, ty marná má láska!“ les tolikéž slovy se ozval,

a když vyslovil „sbohem!“ tu pronesla „sbohem!“ i Échó.

Do měkké zeleně trávy mu poklesla znavená hlava, oči, jež nad krásou pánovou žasly, smrt zavřela navždy.

~~Alas, jak by se jí mohlo stát, kdyby se v hladině zjevil, přelud se v hladině zjevil.~~ Když dokonala, zalkaly sestry,

pramenů nymfy, a kadeř si ustříhly bratrovi v oběi,

zalkaly nymfy stromů; v to lkání se mísila Échó.

Chystaly hranici již a nosítka, pochodně kmitné,

tělo však nebylo nikde. Tam najdou namísto těla

žlutavý kvítek, jenž lístky má bílé kol žlutého středu.

Jako však stydí se žena s tou věcí začítí první,
tak ji zas ráda strpí, začne-li jiný s tím sám.
Přílišnou důvěru, žel, má mladík ve vlastní krásu,
jestliže od ženy čeká, že ho snad požádá dřív.
Dřív ať přistoupí muž, muž prosebná slova ať říká:
pro jeho lichotné prosby ona ať vlídný má sluch.
Pros ji, abys ji získal: být prošena, to jen si žádá;
má-li se splnit tvé přání, základní podmínku splň. (cvc)
Poznáš-li, že z tvých proseb v ní nadutá pýcha však

roste,

zanech úmyslu svého, na rychlý ústup se dej:
Mnohé chtít mít, co přehá, co doléhá, nelibě nesou;
mírněji doléhej tedy, nevzbuď v nich nelibý cit! (---)
Ať jsou však milenci bledí! Ta barva se hodí a sluší
milencům: hlupák ať myslí, tohle že neplatí nic! (cvc)
O lásce nechať svědčí i vyhublost; za hanbu neměj,
jestliže na lesklé vlasy kapuce v bolu si dáš.
Stravují mladíků těla ty zármutkem probdělé noci,
útrapy, jakož i bolest, s velikou láskou jež jdou.
Má-li se splnit tvé přání, hled' vzbuzovat lítost a soucit,
aby moh, kdo tě spatří, říci ti: „Miluješ, vid'?"

Na sta je způsobů lásky

Stydím se učít vás dál, však milostná Venuše praví:
„Především to je mé dílo, nad čím se zardívá líc.“
Sebe ať každá zná a vzhledem k tělu si zvolte
příhodný způsob — vždyť všem nesluší poloha táž.

Naznak ať leží ta, jež vyniká půvabnou tváří,
která se zhlíží v svých zádech, záda svá na odív stav!
Přes plece Meilanión si nohy klad Atalantiny:
má-li i dívka tvá krásné, také si takto je ber.
Malá ať „na koni jezdí“, že Hektór měl manželku dlouhou,
nikdy si „na jeho koně“ nemohla sednout a jet.
Lůžko ať koleny tiskne a šjíji ať maličko prohne
žena, jež štíhlými boky dovede okouzlit zrak.
Která má mladistvá stehna a beze vsí chybičky ňadra,
na lůžku napříč ať leží, zatímco postojí muž.
Také se nikterak nestyď jak bakchantka uvolnit účes
a pak s vlajícím vlasem dozadu naklánět šjí. (cvc)

Nechať pocítí žena slast lásky až do dřeně kostí,
stejně ať oba dva naplní blahem ta věc.
Nesmí lichotný hlas a líbezné šeptání zmlknout,
uprostřed žertů a smíchu škádlivá slova ať zní.
Předstírej klamně i ty, již příroda nedala smysl
pro lásku, že při tom též prožíváš rozkoš a slast.
(Nešťastná dívka, jež mdlá a chladná je na onom místě,
kterého společně mají užívat žena i muž!)
Jenom se prozradit chraň, že předstíráš něco, co není:
pohyby těla i oči samy ať přesvědčí ho.
Musíš i sténat a vzdychat, tím dosvědčíš, jak tě to těší.
Dále se stydím — ta část tajná svá znamená má.

Pygmalión

Pygmalión, když viděl, jak hříšným životem žijí,
zhrzil se velikých vad, jež příroda v přehojné mře
udílí povaze ženské, žil bez ženy v panickém stavu,
dlouhý, předlouhý čas v své ložnici bez družky trávil.
S uměním podivuhodným v své samotě vytvořil sochu
z bělostné sloni a krásu jí dal, s níž žena se žádná
nemohla zrodit, a ke svému dílu pak zahořel láskou.
Vidí v ní skutečnou pannu, jež zdá se mu jakoby živá,
jež by se pohnula jistě, stud z nahoty kdyby tu nebyl:
takový um v tom umění skryt je. I diví se tvůrce,
nasává do hrudi žár, jež nítí to zdánlivé tělo.

Častokrát na sochu položí ruku a přesvědčit chce se,
zda je tělem či sloní — že sloň je to, přiznati nechce.
Líbá a polibky cítí, k ní mluví, ji bere v svou náruč,
věří, že při dotyku prst boří se do měkkých údů,
strach má, aby snad tlakem jí modřiny nenaskočily.
Brzy k ní hovoří sladce a brzy zas nosí jí dárky,
které jsou děvčatům milé: tak mušle a oblázky něžné,
malé zpěvavé ptáky a květinčky pestrobarevné,
barevné ke hraní míčky a z jantaru drobnosti různé.
Krásné šaty jí na údy klade a přidává šperky:
prsteny s kamením drahým a na šjíji náhrdelníky,
do uší lehoučké perly a na prsa řetízky zlaté.
Všechno jí sluší, ač neméně krásná i bez šatů zdá se.
Potom ji na lůžko vloží, kde rozprostřel nachový přehoz,
družkou lože ji zve, pak zlehka jí nakloní šjíji,
jak by to cítit měla, ji uloží v prachové peří.

Přišel Venušin svátek, jež slavně se na Kypru slaví.
Jalůvky ohnutých rohů, jichž špice zlatem se skvěly,
padaly před oltářem, kov bělostné šjíje jim prořal.
Kadidlo kouřilo vůní, když k oltáři přistoupil sochař
s darem a nesměle prosil: „Když všechno dát můžete, ať je
chotí mou — váhal však říci „ta dívka ze sloni“, proto
„chotí mou nechať je žena, té ze sloni podobná vzhledem.“
Poznala Venuše zlatá, jež slavnosti přítomna byla,
kam jeho směřuje přání, a přízeň mu najevo dala
trojím jazykem ohně, jež do vzduchu vyšlehl třikrát.

Mistr když odešel domů, hned míří k soše své dívky,
přilehne na lože k ní a líbá ji: zdá se mu teplá,
přiblíží ústa k ní znova a také ji na ňadrech hladí:
sloň tím dotekem měkne a odloží náhle svou tvrdost,
boří se pod prsty jeho, jak vosk když na slunci změkklý
palcem hnísti se dá a přetvářet do různých tvarů,
stává se tvárnějším tím, čím více jej hněteš a mačkáš.
Sochař se diví, má nejistou radost, však bojí se šalby,
proto zkouší, pln lásky, vždy poznovu předmět své touhy:
pod prsty cítí, jak žíly jí bijí, že tělem se stala.
Tu teprv kyperský sochař dík horoucí modlitbou vzdává
Venuši za její zázrak a konečně polibky tiskl
na pravá ústa, a dívka ty polibky cítila ihned,
zarděla se a zvedá zrak jasný k obloze jasné.
nebesa vidí a s nimi též zároveň milence svého.

Bohyně přála jim též, když takto je k manželství svedla,
a když devětkrát měsíc své růžky do kruhu sloučil,
Paře se narodí jim, jež Kypru dá Pafia jméno.